Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Số 2574

NGÀY THỨ BẢY 23 AOUT 1924

	HANOI						
	Hà Nội và các tỉnh trong châu thành Bắc Kỳ	Ngoại quốc	Nhật và Trung Kỳ	Nam Kỳ và các thuộc địa Pháp	Ngoại quốc	Ngoại quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và	»	»	»	»	»	»
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur. 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN V LUAN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page
- Une seule insertion. . . . 0$30 le cm
- Par contrat annuel
- Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le cm

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le cm
On traite à forfait pour les contrats importants.

Kỷ-niệm cụ Tiên-Điền

Ban văn-học hội « Khai trí » định đến ngày 10 tháng 8 ta này là ngày giỗ cụ Tiên-Điền Nguyễn-Du, làm lễ kỷ-niệm tại nhà công-quán hội. Cụ Tiên-Điền là người thế nào? cái giá-trị cụ ở trong lịch-sử văn-học nước ta thế nào? tưởng không cần phải nói, phàm đã là người Việt-Nam ta, là người Việt-Nam chân-chính, chưa đến nỗi mất giống quên nòi, chưa đến nỗi quên mất cái tiếng mẹ đẻ mình là cái tiếng ông cha mình mấy ngàn năm về trước còn lưu lại tâm-hồn ở trong ấy cho ta và con cháu mình lại không biết mấy trăm ngàn đời về sau nữa cũng nhìn nhận lắm hơi ở trong ấy của ta, mười mấy triệu anh em bắc từ Cao Lạng, nam đến Hà-tiên cùng cười, cùng khóc, cùng chuyện vãn, cùng thở-than với nhau bằng một thứ tiếng ấy, còn nói thứ tiếng Việt-Nam ta thì còn biết đọc truyện Kim-Vân-Kiều, còn biết đọc chuyện « Kim-Vân-Kiều » thì còn biết cái giá-trị của một bậc đại văn-hào Việt Nam ta soạn ra quyền truyện tuyệt-tác đó là cụ Tiên-Điền vậy. Theo như ở các nước văn-minh bên Thái-tây thì một bậc danh-nhân như cụ Tiên-Điền, có công với văn-học trong nước như cụ Tiên-Điền, mà cụ tất đã tạc ở lăng chư-hiền, tên cụ tất đã ghi ở sử văn-học, sự-trạng cụ tất đã có bia đá, chân-dung cụ tất đã có tượng đồng, mà cái ngày giỗ như ngày 10 tháng 8 ta này tất đã thành là một ngày kỷ-niệm chung của cả nước tự bao giờ, lời tán-tụng rầm rộ ở học-đường, tiếng hoan-hô rộn-rịp ở quốc-hội; mà ở nước ta thì đến bây giờ mới nghề có người nhắc tới cái tiếng kỷ-niệm cụ Tiên-Điền, nhớ tới cái ngày 10 tháng 8, mà dừng lên làm lễ kỷ-niệm cái ngày ấy mới có một hội « Khai-trí » là một cái đoàn-thể trong đám ma thôi! Ấy có lẽ cũng vì thế mà từ xưa đến nay, cái nền học của nước mình vẫn chưa gọi được là thành lập vững-vàng, cái văn-hóa của nước mình vẫn chưa gọi được là mở-mang sáng-sủa, quốc hồn cũng mập mờ mà chưa lấy gì làm tỉnh táo, dân-trí cũng le lói mà chưa lấy gì làm khai-thông. Song đến bây giờ mà lại còn có người nhắc tới cái tiếng kỷ-niệm cụ Tiên-Điền, còn có người nhớ tới cái ngày 10 tháng 8, thì cho biết cái quốc-hồn mình cũng chưa đến nỗi bẩn tiêu tan, cái dân-trí mình cũng chưa đến nỗi hẳn bế-tắc, nền học của nước mình may ra rồi cũng có thể gây dựng được, mà văn-hóa của nước mình may ra rồi cũng có thể tấn tới mau. Cái ngày kỷ-niệm này là một cái ngày ngậm-ngùi chua xót của ta mà lại vừa là một cái ngày chứa-chan hi-vọng của ta vậy.

Ta ngậm-ngùi chua-xót vì cái nỗi tại làm sao mà đến nay mới có ngày này? Trời sinh ra mỗi một dân-tộc có một thứ tiếng nói riêng, cha truyền con nối, trên bảo dưới nghe, anh gọi em thưa, chồng xướng vợ theo, dời nọ kế tiếp với dời kia, gần bó cái tinh-thần tư-tưởng với nhau bằng một thứ tiếng nói riêng ấy; đã có thứ tiếng nói riêng thì tất có một lối văn-chương riêng, có một lối văn-chương riêng thì tất có những bậc thi-hào văn-sĩ riêng của nước mình; chẳng nói đâu xa, nói ngay như ở nước Pháp với ở nước Tàu là hai nơi mình thông thuộc hơn cả, thử lật một bản văn-học-sử Pháp cùng một bản văn-học-sử Tàu kẻ biết có bao nhiêu những bậc thi-hào văn-sĩ nổi tiếng một thời, thơm danh muôn thở, mà gợi là thi-hào văn-sĩ Pháp thì tức là những nhà trước thuật ra những văn-chương tuyệt-tác bằng chữ Pháp, gọi là thi-hào văn-sĩ Tàu thì tức là những nhà trước-thuật ra những văn-chương tuyệt-tác bằng chữ Tàu, chứ không phải bằng một thứ chữ nước nào khác. Mình cũng là một dân-tộc, cũng có một thứ tiếng nói riêng; thứ tiếng nói riêng của mình cũng không phải là nghèo-nàn thiếu-thốn gì, bao nhiêu là phương ngôn tục-ngữ, từ-khúc ca rao, cái kho tiếng của mình cũng không phải là không đủ tài-liệu mặn dúc nên được một áng văn-chương tuyệt tác, mà một thứ tiếng trải mấy mươi trăm đời nay còn lai-giai sống mãi được, lại không nảy ra được một vài kẻ như ông La Fontaine, ông Voltaire v. v. bên Pháp, như ông Âu, ông Tô, ông Lý, ông Đỗ bên Tàu. Chỉ vì dân-tộc mình chịu một cái cảnh-ngộ không may, đất nhỏ, người ít, ở bên một nước lớn mà mạnh hơn mình, cái vâm bắc-thuộc hơn một ngàn năm, từ tính-tình phong-tục, luân-lý đạo-đức, pháp-độ kỷ-cương cho đến cả chủng-tộc nữa cũng cơ-hồ đồng-hóa cả với Tàu, chỉ trừ có cái tiếng nói riêng là cái phần cỏi rễ của một dân-tộc nó bền chắc quá, người Tàu không thể nào đồng hóa được mà thôi; nhưng dù cái tiếng nói riêng mình không thể tiêu-duyệt được, mà hết thảy mọi cái của mình cái gì cũng đã « Tàu hóa » hết, cái sự-thể bắt buộc thành ra mình phải học nhờ viết mượn, lấy văn-tự Tàu làm văn-tự mình; nên trong cái thời-kỳ Hán-học ở nước mình hơn hai ngàn năm, không phải là không có thi-hào văn-sĩ mà lạc loài thành ra thi-hào văn-sĩ Tàu mất cả chữ không gọi được là thi-hào văn-sĩ của mình; tuy cái lẽ tự nhiên đã có tiếng nói thì làm sao cũng có văn-chương, tiên-nhân mình tất cũng đã có người gia công chau chuốt đến quốc-văn mình, còn những phương-ngôn tục-ngữ, từ-khúc ca-rao còn sót lại thì đủ rõ, mà rút lại cái công-lệ sinh-tồn ưu thắng liệt bại, văn-chương mình cũng bị văn-chương Tàu đè nén mà không sao lô đầu mở mặt được ra: dân-tộc mình chính là một dân-tộc trọng ân nghĩa, kính bảo dưỡng nghe, anh gọi em thưa, chồng xướng vợ theo, dời nọ kế tiếp với dời kia, gần bó cái tinh-thần tư-tưởng với nhau bằng một thứ tiếng nói riêng ấy; đã có thứ tiếng nói riêng thì tất có một lối văn-chương riêng, có một lối văn-chương riêng thì tất có những bậc thi-hào văn-sĩ riêng của nước mình; chẳng nói đâu xa, nói ngay như ở nước Pháp với ở nước Tàu là hai nơi mình thông thuộc hơn cả, thử lật một bản văn-học-sử Pháp cùng một bản văn-học-sử Tàu kẻ biết có bao nhiêu những bậc thi-hào văn-sĩ nổi tiếng một thời, thơm danh muôn thở, mà gợi là thi-hào văn-sĩ Pháp thì tức là những nhà trước thuật ra những văn-chương tuyệt-tác bằng chữ Pháp, gọi là thi-hào văn-sĩ Tàu thì tức là những nhà trước-thuật ra những văn-chương tuyệt-tác bằng chữ Tàu, chứ không phải bằng một thứ chữ nước nào khác. Mình cũng là một dân-tộc, cũng có một thứ tiếng nói riêng; thứ tiếng nói riêng của mình cũng không phải là nghèo-nàn thiếu-thốn gì, bao nhiêu là phương ngôn tục-ngữ, từ-khúc ca rao, cái kho tiếng của mình cũng không phải là không đủ tài-liệu mặn dúc nên được một áng văn-chương tuyệt tác, mà một thứ tiếng trải mấy mươi trăm đời nay còn lai-giai sống mãi được, lại không nảy ra được một vài kẻ như ông La Fontaine, ông Voltaire v. v. bên Pháp, như ông Âu, ông Tô, ông Lý, ông Đỗ bên Tàu. Chỉ vì dân-tộc mình chịu một cái cảnh-ngộ không may, đất nhỏ, người ít, ở bên một nước lớn mà mạnh hơn mình, cái vâm bắc-thuộc hơn một ngàn năm, từ tính-tình phong-tục, luân-lý đạo-đức, pháp-độ kỷ-cương cho đến cả chủng-tộc nữa cũng cơ-hồ đồng-hóa cả với Tàu, chỉ trừ có cái tiếng nói riêng là cái phần cỏi rễ của một dân-tộc nó bền chắc quá, người Tàu không thể nào đồng hóa được mà thôi; nhưng dù cái tiếng nói riêng mình không thể tiêu-duyệt được, mà hết thảy mọi cái của mình cái gì cũng đã « Tàu hóa » hết, cái sự-thể bắt buộc thành ra mình phải học nhờ viết mượn, lấy văn-tự Tàu làm văn-tự mình; nên trong cái thời-kỳ Hán-học ở nước mình hơn hai ngàn năm, không phải là không có thi-hào văn-sĩ mà lạc loài thành ra thi-hào văn-sĩ Tàu mất cả chữ không gọi được là thi-hào văn-sĩ của mình; tuy cái lẽ tự nhiên đã có tiếng nói thì làm sao cũng có văn-chương, tiên-nhân mình tất cũng đã có người gia công chau chuốt đến quốc-văn mình, còn những phương-ngôn tục-ngữ, từ-khúc ca-rao còn sót lại thì đủ rõ, mà rút lại cái công-lệ sinh-tồn ưu thắng văn-sĩ lạc-loài Tàu kia mà cũng còn mọc ra được cụ Tiên-Điền cho chúng ta bây giờ biết tên biết mặt; bao nhiêu những văn chương tuyệt-tác của mình bị văn-chương Tàu đè nén, không sao lô đầu mở mặt được mà cũng còn có được một quyển « Kim-Vân-Kiều » đứng vào hàng được với văn Tàu văn Pháp, suốt trong nước trên từ văn-nhân học-sĩ, dưới đến thợ cấy trai cày đều thuộc làm lòng, mượn đã không lấy đâu làm có cho lắm, mà giá có thì cũng tính danh mai-một, có nỗi đâu được cái tiếng thi-hào văn-sĩ mà bảo quốc-dân biết đến cũng hợp kính đồng tôn; cụ Tiên-Điền cũng tức là một người trong những bậc thi-hào văn-sĩ của mình như thế đấy, nhờ được niên-đại còn gần, tính danh chưa đến nỗi mai một mà ta còn biết đến, mới có cái ngày kỷ-niệm đây. Ôi! cũng là một dân-tộc, cũng có thứ tiếng nói riêng mà quốc văn đến nỗi ủy mĩ như thế, những bậc thi hào văn-sĩ của mình đến nỗi tiêu trầm như thế thì còn gì là quốc hồn, lấy đâu làm dân trí. cái nền học nương tựa vào người chỉ là cái nền học giả cả, cái văn-hóa lượm lặt của người cũng là cái văn-hóa mượn cả, đó chẳng là một điều ngậm-ngùi chua xót cho ta lắm dư?

Ta lại chứa-chan hi-vọng vì cái cớ tại sao đến nay lại có ngày nay? Một dân-tộc mà quả là một dân-tộc yếu hèn thì đến nỗi phải ra tiếp xúc với một dân-tộc mạnh lớn hơn mình, một là tiêu-duyệt, hai là đồng hóa; tức như Chiêm-thành, Chân-lạp xưa kia cũng là một dân-tộc đối lập với ta cả mà đến lúc tiếp xúc với ta trong có vài thế-kỷ thì tự-nhiên vừa đồng-hóa vừa tiêu-duyệt mà mất tích hẳn đi; tiêu-duyệt hay là đồng hóa thì đến cả cái tiếng nói riêng của một dân-tộc người ta cũng tiêu-duyệt được, cũng đồng hóa được mới thật là tiêu-duyệt, thật là đồng-hóa; dân-tộc ta thì không thế, trải hơn một ngàn năm nội-thuộc với Tàu, chịu cái sức mạnh đồng-hóa của người Tàu, cái gì cũng Tàu mà duy có cái tiếng nói riêng là cỏi rễ của dân-tộc mình vẫn không chịu Tàu hẳn, học phải học nhờ, viết phải viết mượn, mà cái tiếng nói riêng dù vi thế không phát-đạt được cũng chẳng vì thế đến mòn-mỏi đi; một bộ ngữ-điển Việt-Nam, chẳng sư chẳng sách nào mà vẫn lưu hành tàn-bộ ở trốc cửa miệng mười mấy triệu con Hồng cháu Lạc; trường học không học, khoa thi không thi, không ai thèm sôi kinh nấu sử, lòng dệt miệng thêu bằng thứ tiếng ấy mà cái sức hoạ-động của thứ tiếng ấy nó vẫn sinh-sôi nảy-nở ra được hàng cơ-man vạn mớ những là phương-ngôn tục-ngữ, từ-khúc ca-rao; bao nhiêu những bậc thi-hào văn-sĩ của mình đã bị ép phải tiêu thanh nặc tích với những bậc thi-hào

---

CÔNG VIỆC TRONG MỘT NGÀY CỦA QUAN HERRIOT

Trước khi quan Herriot lên lĩnh chức thủ-tướng thì các người được quen biết ngài đều đã rõ cái sức làm việc của ngài rất mạnh, và các công việc ngài làm rất nhanh. Như khi còn làm xã-trưởng thành Lyon, thì có ngày từ 16 giờ đến 20 giờ, ngài tiếp khách ở nhà thị-sảnh, đoạn ngài ăn cơm rất mộng. Sau bữa cơm, ngài chủ tọa hội đồng thành-phố, rồi ban đêm đi xe hỏa lên Paris. Tới nơi ngài liền về nhà riêng. Buổi sáng vào hồi 8 giờ rưỡi, ngài vừa ăn lót dạ vừa tiếp chuyện với khách; trong buổi sáng, còn chút thời giờ nào là ngài lại làm việc. Ăn cơm trưa xong, đến buổi chiều thì cái thì giờ của ngài lúc ở thủ-đô nghị-viện, lúc ở hội-đồng Cấp-tiến, chẳng lúc nào ngơi. Để vậy mà ngài lại còn có thì-giờ chủ-trương các hội-đồng chánh-trị và kinh-tế, diễn-thuyết tại các hội nhiều lắm. Từ lúc nói, lúc viết cho đến lúc đi, lúc nào trí-não của ngài cũng đều làm việc cả.

Từ ngày quan Herriot lên cầm quyền thủ-tướng, thì công việc của ngài lại càng bội lên nhiều.

Sau khi ngài và quý phu-nhân đến dùng tại bộ ngoại-giao, thì cái thời-giờ rỗng ngày ngài tính toán rất minh bạch không để mất một phút nào.

Ban đêm ngài thức đến nửa đêm là thường, mà buổi sáng bao giờ ngài cũng dậy rất sớm. Trong khi tắm rửa và trong khi ăn lót dạ, ngài đã nghĩ đến công việc hàng ngày. Đoạn ngài mới châm điếu thuốc hút mà đọc các thư tín và các báo gởi đến ban đêm, đến hồi 8 giờ rưỡi thì ngài tiếp các viên chức trong bộ có điều gì đến bẩm ngài.

Sau khi dặn bảo công việc các viên chức trong bộ, thì ngài tiếp các quan khách. Khi nào ngài có việc riêng phải làm, thì ngồi trong buồng đóng cửa kín lại để dùng hết trí não mà nghĩ vào việc ấy. Mỗi tuần lễ có hai lần ngài không tiếp khách, để đến dự hội-đồng các quan thượng-thư.

Đến buổi trưa ngài ăn cơm, rất ngon miệng, và ngài cũng có uống rượu vang. Lắm khi ngài đang ăn cơm, cũng đã làm việc. Nói là ngài đã bắt cái kỷ ức của ngài làm việc thì đúng hơn, vì cái kỷ-ức của ngài rất tốt, rất nhanh. Ngài nói chuyện rất vui, ngài nhớ rất nhiều chuyện, và các việc mới về văn chương, cách trí, ngài không sót một điều gì. Buổi chiều ngài lại dự hội-đồng các nghị viên, hoặc dự một lễ công nào đó.

Khi ngài ở nghị viện, thì nghị-viện bàn bạc mọi việc ngài không những bỏ bao giờ, mà ngài vẫn có thời-giờ làm việc khác. Như khi nghị-viện bỏ phiếu ưng-thuận số chi-tiêu tạm thời, trước ngày 1er juillet, ngài cau-dự vào cuộc nghị luận của nghị-viện hai lần, ấy thế mà trong cái khoảng thời giờ ngắn ngủi cách hai lần ngài diễn thuyết tại nghị-viện ấy, ngài lại vào ngồi tại một buồng giấy nhỏ ở nghị-viện mà viết một mạch xong bài diễn văn rất hay, để hôm sau đọc tại lễ kỷ niệm Hoche. Lại một bữa trong khi ngài đi tàu về quê ở Troyes, ngài ngồi trên xe mà soạn xong một bài diễn-văn để đến nơi thì đọc. Thực thế, cả ngày không lúc nào là ngài nghỉ ngơi. Trong những lúc ngài đi bách bộ cho tiêu khiển, ấy là ngài cũng đương soạn một bài diễn-văn nào đó. Có khi ngài đi ô-tô từ nhà đến một hội-đồng nào đó, hoặc từ một hội-đồng trở về bộ, ngài cũng nghĩ ngợi, cũng làm việc luôn luôn.

Sau bữa cơm chiều ngài lại ra bàn giấy làm việc, giả thử được hôm nào rỗi, thì ngài lại đọc sách, vì trên đời ngài không mê cái gì bằng đọc sách, mà từ khi ngài lên cầm quyền chính đến giờ, cái thì giờ ấy ngài thiệt mất nhiều. Kể ra ngài cũng còn thiệt mất nhiều cuộc du lịch nữa, vì ngài cũng thích du-lịch lắm. Ngài đã từng đi chơi hết các nước Âu-châu, hết nước Thổ-nhĩ-kỳ và một phần Mỹ-châu.

X.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 22 Août 1924

Nghị-viện với cuộc hội-nghị Londres

Sáng hôm nay, tại thứ-đàn nghị-viện đã bắt đầu bàn về công-việc cuộc hội-nghị Londres.

Cả ông nghị chất vấn như thường, không xảy ra điều gì lạ.

Thứ-đàn nghị-viện ưng-chuẩn công việc của chánh-phủ, và bỏ 320 phiếu phản đối các khoản của ông Marty. Số phiếu ưng-thuận là 26. Nghị-viện bỏ 320 phiếu ưng-thuận cái khoản của ông Boncour xin hoãn việc bàn về các lời chất-vấn và công việc của cuộc hội nghị Londres. Số phiếu phản-đối khoản ấy có 209 phiếu.

Nước Đức với cuộc hội-nghị Londres

Hội-đồng đế-quốc ưng thuận các bản dự-án về việc thi-hành chương-trình giám-định. Đảng quốc-dân phản-đối các việc điều-đình ở Londres. Đảng xã-hội nói nếu nghị-viện không ưng-thuận các bản dự ấn ấy thì tất phải giải-tán nghị-viện mới được. Tại tiệc ban ngoại-giao M. Marx và M. Stresemann trần thuyết mọi lẽ về việc nghị-viện nên ưng thuận các bản dự án ấy. Các ông có nói: Nếu nghị viện không ưng thuận các bản dự-án ấy, thì bao nhiêu cái lợi về cuộc hội-nghị Londres đều mất cả. Nếu có muốn điều đình lại với Đông-minh, tất phải bảo cử một nghị-viện khác mới được.

Ai-cập với nước Anh

Tại hạt Soudan của Ai-cập đã yên.

Cuộc bay vòng thế-giới

Các phi-hành gia Hoa-kỳ khởi hành ở Reykgovik. Mười phút sau phi-hành gia nước Ý là Locatelli cũng khởi hành. Có tin rằng các phi hành gia Hoa-kỳ đã tới Groenland.

Phi-tướng Pelletier d'Oisy tại Marseille

Buổi chiều làm lễ nghênh tiếp phi tướng Pelletier d'Oisy tại nhà thị-sảnh. Phi-tướng đi đường công-chúng hoan-hô.

Cottin được tha

Cottin bắn súng vào quan Clémenceau ngày trước, bị đau nặng đã được tha.

LỜI ĐÀN BÀ

Phải nên làm việc

Người ta không phải vì sự giàu sang mà phải làm việc. Không phải vì nghèo khổ mà phải làm việc, cho có để ăn mặc; nếu thế thì những kẻ vừa ăn đủ dùng không ông ung làm việc nữa, mà người nghèo khổ nhận lấy chức làm việc, như các bất đắc dĩ mà phải làm, coi sự làm việc như thù nghịch với mình không chú trọng không khoăn khoái thỏa thích chút nào. Cho nên phải biết sự làm việc là một cái nguyên-nhân lớn. Cách-ngôn Tây nói rằng: « sự làm việc là một cái luật chung của nhân-loại » có làm việc, đời người mới có giá-trị, huống làm việc lại có bổ ích về đường thân thể, khỏi bị tật bệnh xâm phạm đến mình. Ở nề lưỡng xương, lưỡng gân, chuy mưa đã lạnh, chưa nắng đã bức, it ra vào vận-động, thì ăn nồng không tiêu hóa, cứ sợ rằng làm việc có đau đớn đến thân thể chăng, mà kỳ thực không làm việc mới dễ đau đớn cho thân thể, bởi thân thể con người lấy sự vận-động làm thứ sướng, nay tay chân mỏi mệt, hình như mắc bệnh ma-mốc, còn gì khổ bằng.

Lại ông bác-sĩ tây có câu nói rằng: « Sự làm việc là một cái phần-tử của đời người, nhưng người làm việc thường có hai hạng: Một hạng người làm việc kiếm gạo, một hạng người làm việc bán hàng; làm việc kiếm gạo, thì khi nào no cơm ấm áo là sinh lười-biếng ví lỗ miệng mà làm việc, trong lòng như có phàn nàn ăn-hận khó nhọc vì sự làm việc lắm lúc mắng tham làm cho có mà tiêu dùng, đến làm xăng làm quấy cũng nên. Còn người làm việc như bán hàng: là làm việc mà trông trao đổi cái công với của. nghĩa là chỉ có lợi mới chịu làm việc, khi việc xong, tiền lấy rồi, ví như bán hàng, hai đàng không còn can thiệp gì, kết quả hai hạng làm việc như thế, cũng như một, đều trái với sự thực làm việc cả ».

Lời nói rất cao thượng thay! Thế thì sự thực làm việc, là lấy công-lý công-tâm mà làm, làm việc để cho ích xã-hội, chớ không phải cầu lợi lộc riêng cho mình mà thôi, ở đời tức phải làm việc đời, kỳ cho đến cái ngày không còn ở đời là mãn mùa làm việc.

Đem tư tưởng của người phương Tây mà chứng với tư-tưởng của người mình, thì khác xa muôn phần, người mình lắm kẻ thường hay có ý lấy sự nhàn rỗi làm sung sướng, ăn mà không phải làm việc mới thích, chớ người ta cho ăn mà không làm, là ăn khín; làm mà vì ăn, cũng còn hèn thay, bướng bỉnh không làm mà ăn, lại còn thua các hàng cầm thú, thử xem con gà còn biết bới móc sâu bọ mà ăn, con bò còn biết kiếm cỏ ra mà ăn, nuôi lợn còn dùng đặng việc này việc khác, ngoài sự kiếm ăn còn có điều bổ ích cho người đời, đã có tích tất là có tiếng tốt, có tiếng tốt thì

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

không thiệt thòi cái đời ; kia như loài ong nấu mật, loài tằm vơm tơ, đó là kết quả sự làm việc của nó, giữa đời mà của để lại dấu tích sự-nghiệp, là cái kết quả sự làm việc của con người ta, hoặc làm bằng tinh-thần, hoặc làm bằng sức lực, sao cho tận tâm mới tới chỗ mục-đích đặng, muốn cho gia-đình về vang lên, thì người trong nhà đều phải có phần chung lo làm việc, xã-hội cũng vậy, làm việc không thừa ra đâu, vì mỗi người là có một cái tài riêng khác nhau, vì như một tòa lâu đài nguy-nga kia, dựng lên không phải tay một vài người làm nên, tất phải số nhiều người, nào thợ nề, thợ mộc, nào tiều công, đại công càng làm thêm thấy bề bộn mà hàm, hết người này đến người nọ kế nối mãi, nếu dừng lại là có cơ nguy hiểm, thiệt hại mình một phần, mà thiệt hại chung có trăm phần cho nên phải ra công bồi đắp luôn luôn. Sự làm đủ có gặp cảnh khó khăn cũng không nên nản chí, bởi chính cái chỗ ấy khăn ấy mà nhẫn càng làm thêm vinh hiển cho mình ».

Có người làm việc nhiều lại sợ không ai biết cho, cái đó là tất phải cần, mình làm việc là để cho hết bổn phận của mình, bao giờ có cái kết quả chứng minh với sự thực, thì sáng suốt cho mình, tự mình cũng đủ vui lòng rồi, chỗ sáng suốt đó, người này mới tỏ chưa thấy, tất có kẻ ác không mở tối, hay là bây giờ họ ưa biết, nhưng [illegible] mà phải với, nếu với muốn cho người ta biết liền, thế là làm việc trong bề ngoài, phải nên làm vì ở vì trong lòng vui mà muốn làm việc.

Đam-Phương

Hành-trình đi Cao-bằng

(*Tiếp theo*)

Vừa 4 giờ rưỡi xe đến Cao-bằng. Tỉnh này cũng cùng bằng tỉnh Lạng-sơn, cũng đóng theo trên con sông Bằng giang (sông Thương, sông Kỳ-cùng và con sông này cùng một dòng nước cả, còn chạy dài sang mãi bên Tàu) xung quanh tỉnh cũng có núi non vây bọc, nhà cửa phố xá ở lơ thơ, cái cao cái thấp không có thứ tự gì, sau đi mãi thấy hết cả nhà ngói, trật ra một gò phố lợp toàn bằng tre cả, trông đều một loạt như thế cũng đẹp mắt. Ấy là mới chập chạng có một lúc mà đã được biết qua loa địa-thế tỉnh Cao-bằng là thế nào rồi. Khi về trọ cơm xong vừa tối, nghĩ buồn quá, sực nghĩ đến Cao bằng có đất Vườn cam là một nơi người Kinh mình hay tới lui tiêu-khiển, ấy cũng là một chốn giải buồn trong khi lỡ-thứ vậy. Mình còn nhớ câu cổ-phong-rao Vườn-cam rằng : « Vườn cam con gái chẳng vừa, bí-ngô đu-đủ đánh lừa quan Keo (1) — quan (2) mừa thì (3) khỏi-mi-deo, cây đa bỉ mũi nhớ điều ước xưa »

Mình mới bách lão chủ nhà rằng : bây giờ ông có thể cùng tôi đến vườn Cam cho một lúc được không? Chẳng lẽ đã đến đất Cao-bằng này mà không biết cái thú vườn Cam là thế nào, chẳng hóa ra khù khờ mà về tỉnh lắm ru? Lão cười nhà trả lời một cách chân ngắt rằng : đã đành thế, nhưng ngài phải biết cho rằng : lối lên vườn Cam cũng khá xa hơn 1 km ; đây không như dưới tỉ, xe pháo đến đóm không có, mà con đường lấy nghịch lắm, tôi không dám đưa ngài đi, chứ không phải lười mà nói dối ngài đâu. Thế ông còn có cách gì cho tôi giải được cơn buồn cái tối hôm nay không? Chủ nhà cười nói : cũng có, nhưng ngài không tỏ ý trước, bây giờ thì không sao được, chỉ có cách này, nếu ngài có thích thì tôi xin hiến. — Cách gì? — Xin mời ngài ra sòng — Sòng à? Sòng có đánh to không? — Thưa ngài, họ đánh to lắm, chẳng có mỗi tháng phải nộp những ..... tiền thuế cho nhà nước. — Đây ra sòng có gần không? — cách đây độ 50 m. thôi. Ngài đi hễ thấy chỗ nào sáng đèn cứ vào là ăn thua đấy — Mình nghĩ buồn quá. Ừ đi thì đi, mà từ trước bế đến giờ mình chẳng biết sòng là thế nào, vẫn tưởng họ đánh sóc-đĩa, sóc-bát gì kia đấy, chẳng hóa ra lúc đến thì thấy một anh Khách lông 4 mắt, tay đeo đồng-hồ vàng ngồi bệ vệ làm chủ-tọa, cầm cái que gẩy những cái gì trắng trắng như cái cúc, cứ 4 một, tàm tại, lại mấy anh Khách ngồi quây quần vơ tiền đem tiền, mồm đọc lầm nhầm những cái chi chi, mình không hiểu nó ra làm sao cả ; sau hỏi ra mới biết là họ đánh phán-thán, anh cầm que gẩy là anh trả thán, còn những anh kia là hồ lí. Đánh cái này để lắm cũng như ta đánh lú vậy. Mình đứng tì tê, nửa mất thế nào nướng ngay mất mấy của. Thôi xin kiếu các chú, thìn-thít ra về ; có lẽ bây giờ về ngủ mới yên giấc được. Chẳng còn thấp thỏm gì về chuyện giải buồn nữa nhỉ!

Quan chánh sở Tài-chính hay là đại-biểu ngài làm chủ tọa.

MM Gallacy, đại-biểu quan chánh Ngân-khố ; Lê-trung-Ngọc, tổng-đốc viện Thượng-nghị làm hội viên và M Beau chủ sự ngạch cai-trị lòng sự tại sở Tài-chính làm thư-ký.

Xin nhắc lại rằng kỳ số số ấy có những số tiền sau này :

Bốn số được hoàn lại	1 000 đồng
Hai mươi-sáu số	500
Một nghìn số	100 —

Đê Pai-liệt. — Có tin rằng trận mưa đêm hôm qua và mấy hôm trước khiến cho chỗ đê Phi-liệt đang hạ long lở mất đến một nửa. Nay vậy chẳng biết bao giờ mới hạ long được.

Những dân phu làm việc ở đó đã phải mấy người bị dịch tả. Mong rằng quan trên sẽ phái ngay cho một ông thầy thuốc về đó trông nom luôn cho bọn lao-động trong lúc này tai mới tránh khỏi cái dịch-[illegible] tới đây. Tây đã đi gần khắp tỉnh, nhưng mới biết, qua loa được những cảnh-tượng bề ngoài thôi, chứ đã biết đâu rằng ở trong chẳng có lẫm điều hay. Rồi đây về châu đường xa đặm thẳng biết có dịp nào lại được đến Cao-bằng nữa.

6 giờ rưỡi xe chạy ; nhân được chiều gió mát mẻ, xe đi như mây bay gió cuốn, gần 9 giờ đã đến châu. Châu đóng trên đồi về bên tây tỏa Đại-lý, quan Đại (chức Trung-úy) đóng trên núi về bên đông.

Ở đây bạn Trung-châu đông, công việc thì ít, có lẽ nhàn, vân lo ngay ngáy rằng nước độc, mà tế ra nước lành, rõ thật gạo trắng nước trong, đất lành người mạnh, thái-bình lắm, chỉ có [illegible] thoáng nhớ nhà ra cõng châu đứng, trông mặt về mà luống bùi ngùi tấc dạ, chỉ thấy núi non vây bọc, mây tuyết phủ mờ, hình như con tạo trêu người, đem cái màu giới u am che khuất mất mình đi vậy.

Ai đưa ta đến chốn này ?
Bên kia núi chắn bên nay đèo ngang.
Chạnh niềm tưởng nỗi ta hương,
Hồn quê theo áng mây đàng xa xa.

Nguyễn-Hữu... Quan-nhân

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ	28 độ
15 giờ	30 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Chủ-nhật, 24 Août 1924
11e D. sp. Pent.

Âm-lịch

24 tháng bảy năm Giáp tí
Ngày Ất-hợi
Hành Hiếu, sao Mão Trực Bình
Kị : Tất chẩm, Giá-thú.
Nghi : Binh-tri đạo-tặc, Tu sức tường-viện Nam-định vỡ, nước vào đầy chợ Rồng. — Qui-sửu (1913)

Ngày kia :

Dương-lịch

Thứ hai, 25 Août 1924
St Louis, roi

Âm-lịch

25 tháng bảy năm Giáp-tí
Ngày Bính tí
Hành Thủy, Sao Tất, Trực Bình
Kỵ : Tu trù, An-sàng, Tế-tảo, Viễn-hộc.
Nghi : Tế tự, Kỳ phúc, Cầu tự, Thượng-biểu, Hội-hiếu, Quan hệ, Xuất-hành, Kết-hôn, Tu-tạo, Thượng-lương, Giá-thú, Tiếp-nhân, Khai-thị.
Kinh lạc, Nạp-tài, Lập-khoán, Giao-dịch
Tiêu-tiền, Nạp-súc, Phá-thổ.
Bắc-kỳ có bão to (1874)

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	10 $ 50
— nhì —	9 80
— ba —	9 40
Thóc. —	6 10
Bếp ngô. —	6 60

Giá hạn. — Kể từ ngày 23 Août 1924, giá hạn ở kho Nhà-nước định là 9 f. 70.

Hội-đồng chính phủ. — Hội-đồng chính phủ thường trực đến ngày thứ bảy 30 août hồi 9 giờ sáng sẽ họp tại phủ Toàn-quyền do quan phó Toàn-quyền Robin chủ tọa.

Vấn đề thuốc phiện. — Chính-phủ Đông-pháo đã cử quan Thượng-chính tổng-trưởng Kirc er đi dự hội-đồng Vạn-quốc về vấn-đề thuốc phiện tại Genève.

Cuộc sổ số công thải kỳ thứ mười. — Một hội-đồng có những quan chức sau này đến ngày 1er septembre 1924 hồi 8 giờ sáng sẽ họp tại tòa Đốc-lý để trông nom việc sổ số công-thải Đông-pháp kỳ thứ mười.

Quan chánh sở Tài-chính hay là đại-biểu ngài làm chủ tọa.

MM Gallacy, đại-biểu quan chánh Ngân-khố ; Lê-trung-Ngọc, tổng-đốc viện Thượng-nghị làm hội viên và M Beau chủ sự ngạch cai-trị lòng sự tại sở Tài-chính làm thư-ký.

Xin nhắc lại rằng kỳ số số ấy có những số tiền sau này :

Bốn số được hoàn lại	1 000 đồng
Hai mươi-sáu số	500
Một nghìn số	100 —

Đê Pai-liệt. — Có tin rằng trận mưa đêm hôm qua và mấy hôm trước khiến cho chỗ đê Phi-liệt đang hạ long lở mất đến một nửa. Nay vậy chẳng biết bao giờ mới hạ long được.

Những dân phu làm việc ở đó đã phải mấy người bị dịch tả. Mong rằng quan trên sẽ phái ngay cho một ông thầy thuốc về đó trông nom luôn cho bọn lao-động trong lúc này tai mới tránh khỏi cái dịch-[illegible] tới đây. Tây đã đi gần khắp tỉnh, nhưng mới biết, qua loa được những cảnh-tượng bề ngoài thôi, chứ đã biết đâu rằng ở trong chẳng có lẫm điều hay. Rồi đây về châu đường xa đặm thẳng biết có dịp nào lại được đến Cao-bằng nữa.

Việc nghĩa-quyên giúp các miền bị lụt. Cái tình-cảnh của những người ở các miền bị lụt thật là ảo-não vô cùng, các nhà hảo tâm nên kíp tìm phương kế nào mà trợ-cấp cho những người nghèo đói qua khỏi được lúc này thì sự trợ cấp mới có công hiệu, chứ nếu đợi hội-đồng cứu tế thường-trực lập xong thì lâu lắm. Việc lập hội-đồng thường-trực trợ cứu những người tai nạn vẫn là phải rồi, nhưng nếu nay các nhà bị lụt ở mấy vùng tỉnh Hưng-yên, Bắc ninh không tiếp được thì các nhà từ tâm hãy nên cứu giúp gửi thẳng tiền gạo đến ủng hộ ấy như là nhiều nhà từ-thiện tỉnh Hưng-yên và Hà-đông đã gửi thẳng thuyền và gạo cho những người nghèo khó ở đấy từ trước. Hay là đợi khi hội-đồng cứu tế thường-trực lập ra rồi thì lấy nên lập ngay một hội-đồng quyên tiền giúp người bị lụt hãy giờ đã, nhưng có một điều khẩn cấp là xin phép quan Thống-sứ hễ thu được bao nhiêu hãy đem tiền-cấp ngay đã, thì việc trần cấp mới công hiệu được.

Cái án mạng ở ngõ hàng Cá phải xét lại. — Tòa phá án Paris vừa bác cái án của tòa án Đại-hình Hanoi đã xử tử tên Ng-v-Sử và phải-lưu những đứa đồng đảng với nó về việc giết chết ông Counillon ở phố hàng Cá đó trước. Vậy những tên phạm ấy đến vụ án đại-hình trong tháng chín tây này lại phải xét lại cả.

Xe-lửa chạy đêm. — Công-ty xe-lửa Vân-nam hà cáo rằng đêm 11 sang ngày 12 septembre 1924 ở Lao-kay sẽ có chuyến xe-lửa thêm số 2002 chạy về Hanoi. Ở Lao-kay sẽ chạy lúc 20 giờ 35.

Mua nước-chanh T.B. ở đâu thế nhỉ ?

Cạnh cửa giám, có một cái nhà Tây đương làm tỉnh ra là số 125, phố Sinh-từ, nhưng mà chưa có số, mua buôn từ 12 chai trở lên thì đến đấy.

Bằng mua lẻ thì nhiều hiệu bán.

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương-tọa đã cựu đồng Bắc-đều bội-tinh.
Nguyên cựu-trợ-lý ngoại-khoa tại bệnh-viện Tenon, Fer. Rabut, Casablanca Paris-Saint Ai-cập Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt sẽ của thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều là — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại PHỐ HÀNG GIA-LONG, số GIẤY NÓI số 236
8018

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được hiểu biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt-quí ông nào mua thì gửi bằng cho : bổ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mùng một tháng tây trở đi cho đến

Việc săn bắn chết người ở bên Gia-lâm. Trong số báo ngày hôm qua, bản-quán đã thuật việc ba người đi săn là MM. Công-hành tức Cang-đình-Tư, Cử-Tài và Phan-đông giang chẳng may bắn phải người đầy-tớ M Phan-đông-giang. Người đầy-tớ bị nạn ấy tên là Tạ-Toại quán ở Thái-bình, tử thi đã khiêng lên nhà thương Sử-hoa ở Bắc ninh để mổ xét chiều hôm qua, tỉ lệ lấy ra được bảy hạt đạn chevrotine xẻn qua quả tim. Bởi vậy mà khi Tạ-Toại phải đạn thì ngã ngay rồi chết lập tức. Các nhà đi săn liền đến trình quan huyện Gia-lâm hãy giờ đang lồng ở Phi-liệt coi việc đắp đê thì quan huyện làm giấy bẩm tỉnh lập tức. Tòa án tỉnh Bắc-ninh cũng báo ngay quan Bộ-lý Hanoi.

Nghe nói người ngộ sát có hứa đền gia quyến người bị hại số tiền mấy trăm đồng, nhưng dù thế nào việc cũng phải ra đến Tòa án xét xử.

Cái súng bắn phải lên Tạ-Toại nguyên của một mụ ở hiệu Cô-ba hôm trước. Có lẽ vì người đi săn, chưa quen dùng thứ súng mới tậu mà xảy ra cái nạn đó chăng ?

Ngạch tham tá. — MM. Trần-đình-Tuân và Trần-gia-Thoại có bằng tốt nghiệp trường Cao-đẳng Pháp chính thì một người được bổ tham-tá tập sự tại phủ Toàn-quyền, một người được bổ tham tá tập sự tại nha Thương chính.

Ngạch tòa sứ. — M. Ng-văn-Hòa, thư ký hạng tư tòng sự tại tòa Đốc-lý Hanoi, nay đổi đi tòng sự tại Cao-bằng.

M. Ng-v Vân, thư ký tập sự Cao-bằng đổi về tòng sự tại tòa Đốc-lý Hanoi.

CẦN - CẢO

Kể từ ngày mồng 4 tháng 7 ta tức là 4 Août 1924 trở đi bản-hiệu giảm đến ngày Cuộc Biệt Damazac ở đầu ngõ Trạm Avenue Henri d'Orléans và nhà 53 bis, tại Hanoi.

Vậy xin các ngài có gửi thư từ hay có quen thiết hãy thời nhớ cho.

Kính trình,
FONDERIE ILONHINOISE
HOÀNG-XUÂN-LAN
N. 39, *Rue des Buenteils, Hanoi*

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès
54, RUE PAUL-BERT, HANOI
DẦU GAN-CÁ-VIÊN
(*Capsules huile de foie de morue*)
Mỗi ngày nông bản viên, sáng 2 viên chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi lọ 0 $ 90

Tháng thưởng trong ngạch Công-chính. — Các viên chức trong ngạch Công-chính có lên sau này đều được tăng chức kể từ ngày 1er juillet 1924 trở đi :

Thăng thư-ký thượng hạng hạng nhất : MM. Ng Dinh, Lê-văn-Dành.

Thăng thư-ký thượng hạng hạng nhì : MM. Lê-v-Dau dit Tâm, Ng-hữu-Nghĩa. Ng-đình-Sang, Huỳnh-v-Ngai.

Thăng thư-ký thượng-hạng hạng ba : MM. Ng-v-Tâm, Ng-v-Duc, Ng-v-Canh, Ng-ngọc-Ky, Lê-đức-Ruật.

Thăng thư-ký thượng hạng hạng tư : MM. Đỗ-văn-Tương, Đỗ-đức-Long, Khoan-v-Luc, Hoàng-v-Hanh, Phạm-đình Huân, Cao-ba-Tu.

Thăng thư-ký hạng nhất : MM. Trịnh-v-Canh, Ngô-đình-Bích, Trần-duy-Ngai, Vũ-duy-Tiêu, Ng-v-Nhiêu, Đặng-quang-Dau, Đào-v Dao, Trần-đình-K iên, Ng-v-Chin, Ng-đôn-Thi, Doan-v-Nam, Trương-Nam.

Thăng thư-ký hạng nhì : MM. Ng-hữu-Qui, Đỗ-trọng-Vinh, Ng-v-Thinh, Trịnh-v Hang, Trần-như-Mỹ ức Thai, Lương-đắc-Vi, Trần-v-Vinh, Trần-kim-Ba, Trương-v-Van.

Thăng thư-ký hạng ba : MM. Ng-văn-Vang, Lê-lương-Truc, Ng-công-Luân, Trần-v-Ai, Vũ-đức-Lap, Phạm-đình-Hop, Lê-v-Toan.

Thăng thư-ký hạng tư : MM. Lê-Luân, Huỳnh-v-Chi, Đỗ-v-Dinh, Trần-bá-Gi.

Thăng thư-ký hạng năm : MM. Ng-văn Huân, Ngô-đình-Lộc, Đào-trọng-Tung, Ng-v-Ngo, Ng-v-Su, Ng-thanh-Vinh, Ng-đình-Chuân, Ng-v-Ngọc, Lê-v-Cay, Ng-v-Lanh, Trần-hợp-Hoan, Tru xuân-Con, Ng-doanh-Khoa, Neau-Neng, Vu-kham-Trat.

(*Còn nữa*)

Ngạch kiểm lâm. — M. Trần-v-Cát, lính kiểm-lâm hạng sáu ở Hưng-bí, tỉnh Quảng-yên, được từ dịch kể từ ngày 1 Août 1924.

Một vị bổ-đề. — Mới rồi hội Khai-trí tiến-đức có nhận được của ông Mai-tâm Tinh tru-trì ở chùa làng Bộ-la, tỉnh Thái bình gửi một nghìn thước vải nâu để phát cho các Ấu-trí-viên.

Ông rất sẵn lòng từ-thiện đã từng giúp đỡ làng Bộ-la nhiều việc công-ích như việc sửa-sang đường, lập trường công-nghệ, lập nghĩa-xương, mở chợ ; phàm có việc công-ích ông đều có quyền tiền giúp cả. Ông lại có chân hội-viên hội Khai-trí và trước đã có quyền tiền làm hội-quán.

Một người có bảo-tâm như thế, thực cũng đáng khen, đáng kính.

Hội K. T. T. B lai cảo

Nhà sáng mà đến chết người. — Chiều hôm qua, hồi 1 giờ rưỡi. Phạm-văn-Tăng làm nghề thợ nguội, nhà ở Phương-viên (hộ ngũ) vào trong chợ Đồng xuân thuê một người vợ khách làm nghề bán hàng thuốc và nhổ răng, nhổ cho một cái. Chẳng hay ba lang làm thế nào mà đến nỗi nhổ xong máu chảy ra không biết cơ man nào mà kể, được một lúc thì người thợ nguội chết. Người lính cảnh-sát canh ở chợ đã điệu ngay người hàng thuốc vào sở Cẩm để xét hỏi.

Muốn bán một cái xe ô-tô « Citroën » 10 mã-lực, chạy [illegible] đã nhiều để chữa. Giá bán 1.100 $.

Hỏi tại bản-quán. 3882

Bán nhà số 39 và 41, đường Carreau, Hanoi, đất ước rộng độ 4.000 thước vuông, nhà hai cái, mỗi cái sáu buồng, nhà bồi nhà bếp đủ cả.

Hỏi tại : Direction de l'Exploitation Cie du Yunnan Hanoi.

3894

Trường mới. — Tại các xã sau này thuộc tỉnh Nam-định nay lập ra mỗi nơi một trường Sơ-học yếu-lược :

Xã Hà-cát, tổng Hà-cát, phủ Xuân-trường ; Xã Thanh-hương, tổng Thanh hương, phủ Xuân-trường ; Xã Điền-điền, tổng Hoành-nha, phủ Xuân-trường ; Xã Hoành nha, tổng Hoành-nha, phủ Xuân-trường ; Xã Nam-điền tổng Trà lũ, phủ Xuân-trường ; Xã Trà-lũ-Trung, tổng Trà-lũ, phủ Xuân-trường ; Xã Quán-liên, tổng Hải-lang, phủ Nghĩa hưng ; Xã Quỹ-nhất, tổng Ly-lam, phủ Nghĩa hưng ; Xã Mỹ-trọng, tổng Mỹ-trọng, huyện Mỹ-lộc ; Xã Đông-phụ, tổng Đông-phụ, huyện Mỹ-lộc ; Xã Qua-linh Qua-thôn, tổng Trình xuyên-ha, huyện Vụ-bản ; Xã Cáu-cô, tổng Ngô-xa, huyện Phong-doanh ; Xã Hoàng-đàn, tổng Hương-xa, huyện Y-yên ; Xã Văn-điểm, tổng Phương-xa, huyện Y-yên ; Xã Đông-quy-xa, tổng Bái-dương, huyện Nam trực ; Xã Thu-nhất, tổng Cô-đa huyện Nam-trực ; Xã Tương-nông-Xa, tổng Cô-nông, huyện Nam-trực ; Xã Duyên-bình tổng Duyên-hưng, huyện Trực-ninh ; Xã Phương-đề, tổng Phương-đề, huyện Trực-ninh ; Xã Quần-phương-trung tổng Quần-phương, huyện Hải-hậu ; Xã Quần-p ương-hạ, tổng Quần-phương huyện Hải-hậu.

Tại làng Do-quan, tổng Thượng-đình, huyện Phong doanh tỉnh Nam-định, nay mở một trường Sơ-đẳng Pháp-Việt.

Tại làng Hưng-đề, tổng Cô-mông huyện Nam-trực, tỉnh Nam-định, nay mở một trường Sơ-đẳng Pháp-Việt

Hội Văn-hoa — Bản-quán nhận được bài sau này :

Đến tối hôm chủ-nhật 24 Août 1924 này, hồi 8 giờ rưỡi sẽ có cuộc bình-luận tại nhà hội-quán của hội tức là trường Xã tế, số 19, phố hàng Gà của Đông (Avenue Général Bichot).

Hôm ấy ông Ng-hữu-Kim sẽ bình-luận về những câu cổ-ngữ.

Đúng ngày giờ ấy, xin kính mời các hội-viên đến dự thính cho đông.

U. H. H. lai cảo

XIN CÁC QUÍ KHÁCH NẾM THỬ MÀ XEM !

Các thứ thuốc lá hiệu Con Gà, chưa cuốn mà cuốn rồi, hàng mới chế (Fabrication nouvelle) của Đông-dương Yên-Thảo Công-Ty toàn bằng thuốc ngoại-quốc hảo hạng, theo cách nghiêm Vừa nhẹ, nồng thơm, không rắn [illegible] không chước chát. Thuốc mới bán [illegible]

Một bọn thợ sơn ăn cắp. — Một bọn thợ sơn là Hoàng-v-Nhân, Ng-v-Đề, Vũ-văn-Da, Ng-v-Ký, Ng-v-Cung, Trần-v-Tư, Trịnh-v-Mai ăn cắp các đồ nữ-trang của Mme Trần-thị-Đông ở hàng Đẫy số 99 đều phải giải ra Tòa-án cả.

Trục xuất cảnh ngoại. — Những người Trung-hoa có tên sau này vì không có nhà ở nhất định ở Đông-dương nên đều phải trục ra khỏi thuộc-địa :

Lâm-châu-Xine Luong nhi-Giat, Lv-Sau, Vong-Phat, Vong-Dâu, Lệnh-Xy, Phung-Sam, Lav-yao-Fong, Lương-a-Ta, Nam-a-Kao, Vong-bac-Xang, Tang-Sam, Trần-quay-Sang, Vong-sin-Hon và Phung-say-Khoan.

Hội chợ Hanoi

Làm thử năm

Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	22 Août hồi 6 giờ	23 Août hồi 6 giờ
Lao-kay	79 50	79.20
Yên-bày	30 52	29 97
Việt-trì	13 98	13 55
Hanoi	9.52	9.09
Van-yen	7.50	6 70
Hoa-binh	6 90	6 55
Tuyên-quang	3 97	3.97
Phủ-doan	19 71	19.47
Phủ Yên-bình	1.60	1.50

Trên sông Thái-bình

	22 Août hồi 6 giờ	23 Août hồi 6 giờ
Thai-nguyên	19.70	20.15
Lẫm	3.20	3.10
Phả lạng-thương	3.38	3 36
Đáp-cầu	3 80	3.80
Phả-lại	3.16	3.06

VIỆC BẮC-KỲ

THÁI-BÌNH

Thuyên chuyển. — Ông Lê-văn-Quế tuần-kỳ tòa sứ bản tỉnh mới có nghị định đổi về tòa chính tại phủ Thống-sứ. Ông về làm việc được ngót sáu năm, tính hạnh hòa-nhã, giao thiệp đủ điều. Được tin ông đổi, hội Trí tri có thiết tiệc trà, các ông đồng sự cũng đặt tiệc tiễn hành. Trong khi ông từ biệt đất Bồ-thành, các thân hào trong tỉnh đến tiễn chân ông đông lắm.

Hội hè thế có chán không ? — Ở xã Bình-an thuộc huyện Tư-trí có mấy người dựng một hội mục đích kêu-gọi nông-dân, nếu người vào hội góp ô miếng ruộng để làm công-bản. Ruộng ấy, hội cho thuê lấy tiền hay cấy lấy lợi vân vân. Nghe nói điều lệ đã rất phân minh, ai xem cũng muốn vào, nên không bao lâu số tội-viên được hơn 400 người. Không biết cách lý tài của tổng chủ thế nào mà các hội-viên xin giải tán hội cũng không được, phải đem nhau đến tòa án xét xử. Nghe như việc này còn lôi thôi lắm.

Cuộc hát lấm phúc. — Hội Tiếp-thiện tỉnh Thái-bình mở cuộc hát lấm phúc trong hai ngày để giúp miền bị lụt cùng nơi. Tòa tại ở Nam-định, ban về được 109 $ 90, trong khi đang xem, hội đồng lên quyên được 2.8 $ 10 và các viên-chức trong hội quyên được 158 $ 00 cộng cả cả thu được là 476 $ 00 trừ chi hộp hát, cao bạch, chương-trình cùng dầu đèn vân vân là 66 $ 80, hiện còn là 409 $ 20. Số tiền ấy hội đã đem nộp tại quan chánh công-sứ bản tỉnh để nhờ ngài gửi cấp giúp miền bị lụt Hưng-yên là 359 $ 20, còn miền bị hỏa tai tại phố hàng Cot Nam-định là 50 $ 00.

Bán-hội xin kê quí-tính phương-danh các nhà hảo-tâm nâng-sản cùng các viên cước trong hội để quyên giúp để như qui báo đăng lên báo chương. Và hội lại cam ơn ông Đào-thiện-Luận cho phương nhạc cùng ông Le-chi-Phu cho xe ô-tô đi cổ động trong thành-phố hai hôm, không lấy tiền, thực là phúc đẳng hà sa.

Các viên-cước trong hội quyên giúp kể sau này :

MM. Ng.-trí-Phú pho hội 30 p ; Trần-huy-Thương nghị-viên 15 p ; Phạm-văn-Chiêu hội-viên 10 p ; Ngô-thế-Xương nghị-viên, Nguiêm-lệp-Kỷ, hội-viên, Lê-đình-Hoe giám trang, Đặng đình-Trác nghị-viên mỗi vị giúp 10 p ; Nguyễn-trung thù-quĩ, Trần-

(Xem trang thứ ba, một tiết mục)

1. Quan người Kinh. — 2. Vỡ. — 3. Tôi không theo. Các quan Kinh ai qua vườn cam lúc được về Trung-châu thì họ chỉ đưa tiền ra đến cây đa. Aut ai sẽ lấy quả mới vào cây đa, thế là tiền quan về.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình là, làm trò-cười cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng 7 năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nó các phụng lời chỉ-dụ phê rằng :

Chiếu nay đại-thần được phòng của **MONTÈS** *qui-ông, có chế bán một thứ rượu bổ để tăng ngự dùng quá rất hay, đáng nên ghi thưởng, truyền lạc phi thị giới cho qui-được phòng chế-tạng để tế thanh-giá.*

Khâm thử.

Rượu này **đã kê-cứu** theo thủy-thổ và **tính-chất** người phương **Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ** già, trẻ, **đều** dùng được cả! **Xưa nay chưa** có ai đã dùng **mà chê** được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng si tin được. Thế vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54 Phố Trangtiền 54

HANOI

Xin xem Bản theo ở trang thứ tư về bên này.

Quan Đoàn-Văn thư-ký, Hoàng-Hiền thư-ký, Vũ-đức-Vị hội-viên, Ng-khắc-Tưởng hội-viên, Lưu-hữu-Tài hội-viên mỗi vị giúp 5p; Hoàng-văn-Lý nghị viên, Bùi-duy-Chinh hội-viên, Ng-v-Bích hội-viên, Bùi xuân-Cương hội-viên, Phạm-v-Sử hội-viên mỗi vị giúp 3p; Ng-văn-Khê nghị-viên, Ng-văn-Lượng tri-sự, Ng chí-Ủy hội-viên Trần-văn-Cẩu hội-viên mỗi vị giúp 2p; Trần-xuân-Tụng, Vũ-văn-Ngôn, Phạm-xuân-Hữu, Ng-thượng-Chí, Ng-thọ-Chân hội-viên mỗi vị giúp 1p.

Cộng là 158$60

Các quan dân trong hàng tỉnh quyên góp sau này :

M. Lebourg thâm tá tòa Sứ 5p; một vị qui quan 5p; MM. Bourgin docteur 2p; Lepagney Lục-lộ 2p; Bu el chánh sở Thương-chính 1p; Bà Đào-trọng-Vận tuần phủ cũng gia-quyến 20p; M. hàng bang Khách giúp 15p; Ng huy-Oánh đại lý sở Rượu, Phạm-khắc-Phúc thâm-tá tòa Sứ, Ng-trọng-Tấn thâm tá tòa Sứ, Trần-văn-Chữ nghị viên, Ng-hữu-Bền nghị-viên, Phạm-đức-Hoành nghị-viên, Đào-thiện-Luận chánh-tổng, Phạm-kim-Bằng Haiphong Lã-qui-Chữ đại-lý sở Bellonnet mỗi vị giúp 10p; Một bà ở phố Paul Doumer, Ng-v Dinh nghị-viên, Trịnh-phương-Tường lục-sự, Lê-văn-Quế thư-ký tòa Sứ, cô Ng-thi-Cúc ở Ao-lão mỗi vị giúp 5p; MM. Vũ-hiện-Thuật tri-huyện Vũ-tiên 5p; Dương-cử-Lâm thâm tá tòa Sứ 3p; Tô hữu-Trác giáo-học, Đỗ-đăng-Trinh giáo-học, Cai-minh làm nhà M. Tri-Phủ, Lưu-đức-Ý buôn bán, Ng-huy-Quản và Ng-huy-Đồng Phạm-đồng-Mỹ trợ-tá Vũ-tiến, Trần-đình-Hòa nghị-viên Hoàng-ngọc-Kiệm thư-ký Công-chính mỗi vị giúp 2$; Phạm-hữu Phương, Phạm-hữu-Đức, Phạm-v-Thu infirmer, Ngô-vi-Bằng ký-lục tòa Sứ, Ng-văn-Tấn thâm tá tòa Sứ Phạm phan-Côn thư-ký tòa án, Trần văn-Mai, Lý-bá Giao buôn bán, Thế-lạc buôn bán, Cả Tuân buôn bán, Khuê thư-ký sở Kho-bạc, vô danh, Ng đình-Kiểm thư ký sở Rượu Tương lai, Trịnh-văn-Lập chủ điện báo, Lục-t Phú buôn bán, Ng-văn-Thiệp chánh cửu phẩm làng Bộ-la, Lê-hữu-Dụng thừa-phái huyện Tiên-hải, mỗi vị giúp 1$; Ng-v-Tân 0p.50 Ng-văn-Minh 0p.30, Ng-duy-Xuyên 0p.30.

Cộng tất cả là 208$10

Hội Tập-thiện lại cảo

HƯƠNG-BÍ (Quảng-yên)

Hút thuốc phiện làm cháy nhà. — Hồi 10 giờ rưỡi sáng hôm 16 août vừa rồi, nhà Cai-Hoàn tại phố mỏ than Vàng-ranh bị cháy. Nguyên vì một tên phu trợ ở nhà ấy, trong khi đương mải-miệt cuộc cơm đen, không biết lò-mờ say lĩnh thế nào mà vô ý vứt tàn đèn vào đống rác xó nhà. Lửa bén vào đống rác ấy, rồi dần dần bốc to lên. Ngọn lửa bốc lên ngùn-ngụt, trông rất ghê gớm, và lúc ấy lại vào giữa giờ trầm, người trong phố phần nhiều đi làm vắng cả, tình thế rất cấp. May sao nhờ có M. Nguyễn-văn-Định và M. Bang-phố đem phu ra cứu chữa, thì ngọn lửa tắt được ngay, chỉ cháy mất có nguyên một cái nhà lá của Cai-Hoàn mà thôi. Nếu không thì có lẽ chỉ trong giây-phút là mấy chục nóc nhà trong phố sẽ ra tro cả, thiệt hại chưa biết chừng nào!

H. A. lại cảo.

VIỆC KINH-ĐÔ

Hội đồng-châu Bắc-kỳ ở Huế. — Bản-quán vừa tiếp được bài lai cảo nói về việc hội Đồng-châu Bắc-kỳ ở Huế của ông Phạm-trọng-Thiệu, Hồng lô tự-khanh hiện sung-chức thư-ký ở tòa Hồi-lý tại Huế, vậy cứ y nguyên-văn đăng báo như sau này :

Tiền quyên trợ

Năm ngoái khi bắt đầu lập nghĩa-trang và làm chùa thì anh em ông Tạ-duy-Tư và Tạ-duy-Hiển đã cúng vào cho bản hội một tối xiếc Việt-Nam thu được hơn 35$ ông Bùi-huy-Tín có cúng 100$ năm nay ông Tạ-duy Hiển lại cúng vào cho bản-hội một tối xiếc Việt-Nam nữa thu được hơn 400 đồng để làm một cỗ xe đòn. Từ tháng hai đến giờ các quan ở ngoài Bắc kỳ gửi tiền vào quyên trợ cho bản-hội cũng nhiều, chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm và đã có cái thơ riêng tạ tấm lòng từ thiện của các ngài nay xin đăng báo để mà ghi nhớ.

Quan Tuần Vĩnh-yên Nguyễn-văn-Bân 15 p.; quan án Phương-lâm Quách-văn-Vỹ 30 p.;

MM. Hội-viên Nguyễn-an-Diệp ở Hải phòng 50 p.; Công-thành ở Ha noi 10 p.; Ng-bích-Sang 10 p.; Vũ trung-Hòa, Kiểm thảo ở Thái-bình 10 p.; Hương-ký ở Hanoi 5 p.; Nguyễn-đình-Cung ở Hải-phòng 5 p.; Nguyễn-hữu-Trang phán sự ở tòa Án Hanoi 2 p.; Ng-tất Đạt phán-sự ở Hanoi 2 p.; Nguyễn-hữu Dụng ở Hanoi 2 p.; Hoàng-cao-Bài sở Lục-lộ Hanoi 2 p.; Phan-v-Trường luật-khoa tiến sĩ 2 p.

Bắc-kỳ Đồng-châu hội, ôi-trường Phạm-trọng-Thiệu lai cảo.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Vụ chăm năm nay. — Còn non một tháng nữa là mùa chăm đã thu-hoạch được rồi.

Cứ xem như cảnh tượng các cánh đồng lúa có phần tươi tốt lắm, thì cái kết quả nay mai chắc được viên-mãn.

Mùa tháng năm trước mất, nay có mùa tháng tám được, song mùa này là mùa phụ, cái sản-ngạch không bằng mùa chính được, nhưng cũng đỡ cho nhà nông được nhiều.

Nhân thấy cái triện-chứng được mùa, nên các nhà giàu nhà quê đã chịu nới giá thóc, nhờ thế, thị-giá cầm chừng không đến nỗi lên cao.

Cuộc lạc-quyên giúp việc dưỡng sản. — Nhân nhà *dưỡng-sản* mở rộng thêm, kinh-phí hết nhiều, nên phải mở ra cuộc lạc-quyên trong toàn hạt, góp đồng tiền cứu-tế của các nhà từ-tâm để mua thêm thuốc men áo quần cho những người nghèo đến nằm ở nhà dưỡng-sản.

Một việc thầu lớn. — Sở Công-chính Trung-kỳ đã mở cuộc thầu con đường từ thành-phố lên đến gare Thuận-lý, công việc đến một vạn mốt bạc (11000$00) M. Trần-nhật-Lan thầu được.

Con đường này làm đã lâu, nhưng nay đã hư-hỏng nhiều, cần phải mở rộng thêm và làm-bổ lại, vì con đường ấy nay mai đường xe lửa làm xong thì trở nên quan-trọng lắm.

Cái hồ-hoàn trong một tháng nay. — Trong vòng một tháng nay mà hai người bị cọp bắt. Một người đi cắt ở làng Qui-trinh và một người làm mây ở làng Phú-xá.

Giống cọp hỗn tợ, bắt người giữa ban ngày. Ghê tay!

Trong mười ngày mà xảy ra hai đám ẩu-đả đến nỗi tri-mạng. — Một đám hai đứa mục-đồng đánh nhau, chết mất một đứa. Một đám hai người nông-dân đánh nhau, cũng chết một người. Hai cái án-mạng này đều thuộc về phủ Quảng-trạch cả.

Một vế câu-đối kính tặng 100$

Làm một câu-đối để mừng chung tất cả các Ngài đã mong ân vũ lộ. Hiện có « Tập Kiều » được một vế rằng :

« Rằng nay thanh-trạch đôi « đào, tươi ra đã khắp;

« . . . . . »

« . . . . . »

Còn một vế nữa, nếu Ngài nào theo đúng qui thức ấy mà giúp cho được thật hay thì cũng đến ông Nguyễn đỗ Mục, biên-lập báo Trung-Bắc Tân Văn, Hanoi, sẽ xin kính tặng thù-kim một trăm bạc (100$).

(1) Quy-thức: Tập được đặt một vế ở đầu bài (vế ra) vế thứ hai (vế đối) phải đối với vế thứ nhất về số chữ, về thanh-âm và về nghĩa (ý-tứ).

ĐÁ NGON LẠI BỔ

Rượu ŒNO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nối-nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2$40 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bảo-chế J. BLANC

31, phố Tràng-tiền Hanoi.

Ngài nào cần dùng mua xe đạp, xe máy và đồ chơi lòng thay đổi rất tốt, rất hạ, thì nên gửi ngay thư về lấy tờ giá hàng ở hiệu:

TIẾT-HIẾU-TRUNG

dit TRỨC-THÀNH

Fournitures générales pour Cycles & Motos

Nº 35, PLACE NEYRET, HANOI

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

MỘT TRẬN CƯỜI

MỘT TRẬN CƯỜI.... Là một tích hát chèo cải-lương, hát toàn giọng chèo ngót 20 điệu. Đã diễn qua bốn lần, lần nào diễn cũng bán hết vé từ 8 giờ tối. Ai đã xem qua một lần cũng muốn xem đi xem lại mà cũng vẫn chưa chán.

Tối chủ nhật 24 Août này diễn lại lần thứ năm

Diễn lần này để nguyên các vai đào kép như khi mới diễn, duy chỉ thay có một vai đào đóng Thị Uyển.

Xin lấy vé sớm từ tối thứ bảy. Vở hát in thành sách bán tại rạp hát, giá 2 hào một quyển.

Tối thứ bảy 23 Août 1924

MƯU GÁI TRẺ, MÊ THẦY ĐỒ

Xem sự tích rất nực cười.
Khôn ngoan năm bảy thứ người khác nhau.
Thầy đồ tính nết lau chau.
Hình như cái bướu cắt đau để buồn

Chuyện khôi-hài (rất buồn cười)

Tối chủ-nhật 24 Août 1924

Cải-lương hi-kịch

(Diễn theo lối chèo)

MỘT TRẬN CƯỜI

(Diễn lần thứ năm)

Lần này thì thay đổi có mỗi một người đào đóng vai Thị Uyển, còn các vai đào kép khác đều để y nguyên như lần thứ nhất và thứ nhì.

Tối thứ hai 25 Août 1924

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

TỪ MÃ ĐỀ KIỀU

Tích thứ hai :

NGỘT-TRUẬT

THẤT KIM-LĂNG

Tối thứ ba 26 Août 1924

TUYỀN PHU NGỘ PHỐI

Hỏi ai khoe sắc cậy tài,
Xuân xanh hạ để vật nài được chăng
Thợ giới khéo nhẽ chơi khăm,
Hợm đời nên phải ngậm tăm mấy đời.

CẦN TẠO-HÓA

Là một tích hát rất hay, rất có nghĩa-lý và luân-lý. Đã diễn hai lần đều được quý khách hoan nghênh lắm. *Tối thứ năm 28 Août 1924* này diễn lần thứ ba để lấy tiền quyên vào trường Thể dục.

Các ngài đến xem tích hát này cũng như góp tiền giúp việc công-ích vậy.

Bản về từ tối thứ tư 27 Août 1924.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montes nhường hiệu Bào-chế của ông cho ông Domart, bào-chế sư nhất hạng về cao-đẳng học-đường Paris đã mới năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn thận, nhờ về thể mà hiệu bào-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gửi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Bát quái cheo!

Thưa Ngài,

Khi Ngài chiêu-cô cho bản-hiệu, hoặc dặn người nhà đến lấy, xin nhớ cho rằng, ngoài cửa có cheo cái **bát quái**, thì mấy chính hiệu chè ngon.

SINH-THÁI

31, Giữa Phố hàng Ngang. 31

2107 HANOI

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI Số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, si hiệu tôi muốn mong đồng khách.

Qui-khách có đàng, xin mời chiếu cố.

2108 **Mão-Thịnh Mão cảo.**

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực xa giê, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đánh bỏ, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

317

No 112

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

TRUYỆN BỔ-HỌC dịch ra chữ

Quan phủ *Hoài-an* lạy ta rồi lĩnh ấn án-sát ra đi. Lại nói chuyện *Lưu-diêm* về đến *Thâm* tướng phủ, xuống kiệu đi thẳng vào nhà trong. Thái-phu-nhân đang ngồi ăn cơm trưa, trông thấy *Lưu-diêm* về, đứng dậy ra đón.

Thái-phu-nhân nói :

— *Lưu* tiên-sinh thật vì tiện-nhi mà chịu khó-nhọc, chẳng hay tiện-nhi có cùng về đó không ?

Lưu-diêm nói :

— *Lâm-chương* đã đánh chết *Thâm* công-tử rồi còn chi nữa !

Thái phu-nhân nghe nói, giật mình kinh-sợ mà ngất người đi. *Lưu-diêm* cùng bọn nữ-tỳ đều xúm lại gọi, và lấy nước *khương-thang* đổ cho uống. Hồi lâu mới tỉnh. Khi tỉnh lại rồi, bỗng nức nở mà khóc òa lên.

Thái-phu-nhân lại hỏi :

— Sự-thể đầu đuôi những việc này thế nào ?

Lưu-diêm nói :

— Tôi mới mấy vị *hương-hoàn* nữa cùng tôi xin vào yết-kiến. *Lâm-chương* trả lời rằng : « Đang có việc công, để đến hôm khác ». Sau chúng tôi làm huyện-nào ở ngoài cửa, ẩn mới sai người ra mời vào ngồi tại phòng khách. Ai ngờ hắn lại đem thanh thượng-phương bảo kiếm ra mà truyền lệnh rằng : « Hôm nay quan kinh-lược xét hỏi việc công, cấm không ai được bước lên mà làm huyện-nào, ai dám trái lệnh, thực khắc chém đầu ». Khi giải *Thâm* công-tử vào, công-tử đứng không chịu quỳ thì hắn sai người lấy côn đánh vào đầu gối. Công-tử kêu rằng đại-huynh thì hắn lại sai người vả miệng. Sau hắn dùng cách tra-tấn mà khiến cho công-tử phải thú nhận. Nào cách chúc quan án *Tổng-triều anh* và bắt quan huyện *Sơn dương* phải đi sung quân. Bốn tên gia-đinh mỗi tên bị đánh 40 đại côn, cũng đến chết cả. Sau cùng hắn sai đánh công-tử thì công-tử đau quá mà đến nỗi tạ thế, nghĩ đáng thương thay !

Thái-phu-nhân nghe nói, lại vật mình lăn khóc. *Lưu-diêm* khuyên-giải mà rằng :

— Thái phu-nhân chớ nên khóc thương. Bây giờ nên nhất-diện sai người đi mua quan-tài để khâm-liệm công-tử, còn nhất-diện viết thư sai người tiến-kinh để phi báo cho *Thâm* tướng-công biết.

Lại nói chuyện hai vợ chồng *Phùng-húc* về đến *Tây hồ*, bước vào trong nhà, xiết bao mừng-rỡ. *Phùng-húc* sụp lạy nhạc-phụ là *Diên-hạ-phong* để tạ cái ơn đã đăng trạng khiếu oan mà cứu cho k ỏi chết. Bỗng thấy *Tiên-lâm* ở đâu bước vào, ôm lấy *Phùng húc* mà khóc, rồi hai bên cùng nhau kể-lể những nỗi đoan-trường.

Phùng-húc hỏi rằng :

— *Tiền* đại-huynh ơi ! Chẳng hay nhạc-mẫu tôi hãy giờ ở đâu ? Lệnh-muội từ khi về *Hoa* tướng-phủ, siết chết được *Hoa-tặc* rồi, rồi về sau ra làm sao ?

Tiên-lâm nói :

— Có phải tiện-muội gả về *Hoa* tướng-phủ đâu !

Phùng-húc lại hỏi :

— Vậy thì là ai ?

Tiên-lâm nói :

— Đó là một đứa nữ-tỳ của tiện-muội tên gọi *Thúy-tú*.

Phùng-húc xiết bao mừng rỡ, lại tấm tắc khen ngợi nàng *Thúy-tú* mà rằng :

— Nàng *Thúy-tú* có cái chí-khí trượng phu, thay tôi báo thù, thật đáng kính phục, nhưng không biết sau rồi ra thế nào ?

Tiên-lâm nói :

— Những việc về sau thế nào, tôi không được biết. Đến khi tôi bị giam ở chùa *Hộ-quốc-tự* tại *Hải-châu*, may có cũn-phụ tôi là *Lâm đại-nhân* cứu cho, lại được gặp *Thang-bưu*, tôi mới biết là *Thúy-tú* bị giải ra bánh-hình thì lại có *Thường-vạn-thanh* đến cướp phá pháp-trường giả cứu đem đi. Hiện bây giờ *Thúy-tú* ở tại *Thang-phủ*, bà thái-phu-nhân ở *Thang-phủ* nhận làm nghĩa-nữ vậy.

Phùng-húc lại hỏi rằng :

— Thế còn lệnh-muội bây giờ ở đâu ?

Tiên-lâm nói :

— Tiện-muội cùng con nữ-tỳ *Lạc-hà* cải-dạng nam-trang trốn sang *Sơn-đông*, để định đến nương-tựa nhà cữu-mẫu. Nhưng từ bấy đến nay tuyệt vô âm-tín, không biết hai người bây giờ thế nào.

Tiên-lâm lại nói :

— Vừa rồi *Lâm* đại-nhân có nói chuyện với tôi rằng đáng lẽ sai người ra mời đại-huynh vào, nhưng còn e tai mắt thiên-hạ lại cho là có lòng tư-vị chăng. Vậy ngài có bảo tôi nên cùng đại-huynh tiến Kinh để cứu công-danh, chớ có chậm trễ ở đây lâu ngày vậy.

Phùng-húc nghe nói, tức-khắc sửa soạn đồ hành-lý, rồi ngày hôm sau cáo từ nhạc-phụ để tiến Kinh. Bấy giờ *Lâm-chương* cũng từ giã đất *Hoài-an* để đi sang *Quảng lăng*, các quan văn võ trong thành đi tiễn rất đông.

Lại nói chuyện gia-đình nhà họ *Thâm* vâng mệnh thái-phu-nhân mang thư tiến Kinh để báo tin cho *Thâm* tướng-công biết. *Thâm* tướng-công tiếp được gia-thư, mở xem một lượt, bỗng khóc òa lên, rồi ngất người mà ngã xuống đất.

Tên gia-đinh mang thư kinh sợ luống-cuống, không hiểu thương thư nói những chuyện gì, cả nhà xúm lại gọi, gọi trong hồi lâu, *Thâm* tướng-công mới dần dần tỉnh lại.

Khi tỉnh lại rồi, thở dài mà than rằng :

— Thương-xót cho con ta bị chết một cách rất bi thảm ! Ta nghĩ bao nhiêu, lại càng căm tức thay cho *Lâm chương* bấy nhiêu. Loài súc-sinh kia, thật đã vô lễ ! Khi ấy ở Kinh ra đi, ta đã đinh-ninh dặn bảo, có sao hắn đến đất *Hoài-an* lại chẳng chăm chăm xét hỏi việc ân-mạng của nhà ta. Hắn lại không biết rằng ta nay tuổi già sức yếu, chỉ được có hai con trai. Đứa con thứ đã bị thảm-tử, còn một đứa con trưởng để trông-cậy việc kế-tự về mai sau. Có sao hắn lại nỡ lòng dùng độc-thủ mà đánh chết con ta, khiến dòng dõi nhà ta đến nỗi tuyệt-tự. Thù này không báo được thì ta cũng không nên ngồi ở trong triều, đứng đầu hàng trăm quan làm gì nữa ! chi bằng ta từc khắc viết một bản tâu, để sáng sớm ngày mai tâu trình thiên-tử, bắt loài súc sinh kia, thật đã vô lễ! Khi lấn ở Kinh ra đi, ta đã đinh-ninh dặn bảo, có sao hắn đến đất *Hoài-an* lại chẳng chăm chăm xét hỏi việc ân-mạng của nhà ta. Hắn lại không biết rằng ta nay tuổi già sức yếu, chỉ được có hai con trai. Đứa con thứ đã bị thảm-tử, còn một đứa con trưởng để trông-cậy việc kế-tự về mai sau. Có sao hắn lại nỡ lòng dùng độc-thủ mà đánh chết

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Có bán thứ thuốc :

ELIXIR ANTICHOLÉRIQUE

Thuốc này có trị cả những bệnh : đau dạ dày, đi tả, đau ruột, đi tháo dạ.

CÁCH DÙNG: *Cứ trong 24 giờ uống một lần ; mỗi lần uống ba hoặc bốn thìa lớn pha với một ít nước lã ; trẻ con thì uống ba hoặc bốn thìa cà-phê.*

Giá bán : 0$60 một lọ

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

AI MÀ DÙNG THUỐC HUƠN của ông Lương-y DEHAUT mà XÒ thì chẳng cần chỉ phải

CỮ ĂN

và an dưỡng trong phòng.

Thuốc hườn này dễ uống lắm và 43 mau xò lại xò rất êm thấm.

Bán tại

Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis, Paris, và khắp trong các đầu thuốc đều có bán.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ giới nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÚI-CẦM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất

Có sửa đổi lại nhiều chỗ

Sách dày hơn 100 trang

Giấy in cực tốt. Sách đóng cực đẹp

Giá mỗi quyển .... 0$30

Tiền cước 0.11

Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho :

M. BÙI-XUÂN-THANH

51-53 Rue du Coton — Hanoi

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin nhắc người mua báo khi có việc gì viết thư đến bản-quán, thì nhớ biên rõ tên ở từ giấy gửi đến, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán ký, để cho người làm sổ tiện kiểm. Kẻo nếu người thường hay kỳ cục vẫn tắt, hoặc thêu quá, không rõ được, thành ra nhiều khi bản-quán chậm biết có mà trả lời.

Với 10 quan, sẽ được

100.000 quan

Muốn như vậy, nên mua một phiếu

CRÉDIT FONCIER 1912

Lúc mua phiếu phải giả 10 quan, sau mỗi tháng đóng 50 quan.

Nộp tiền lần đầu liền được quyền kê-khai cái vỏ, và hễ vỏ trúng sẽ được lĩnh cả vốn.

Mỗi tháng cứ ngày 22 thì rút số — Nghĩa là mỗi năm 12 lần rút số.

Nộp tiền liền được ngay cái sổ vỏ, và được dự tất cả các cuộc rút số vỏ cho đến khi vỏ trúng số mới thôi. Các vỏ *Crédit Foncier de France* được 3 % lợi-tức.

MỖI LẦN RÚT SỐ, CÓ :

1 lô.	100.000 quan	12 lô	1.000 quan
1 lô.	10.000 quan	100 lô	500 quan

Gởi danh-hiệu và số tiền nộp kỳ thứ nhất là 10 quan

cho Compton Colonial de Crédit à Marseille, 124, Boulevard Périer

---

Trị bệnh đau xương và đau lưng

Những bệnh ta thường mắc phải thì có bệnh đau lưng, đau xương, đau gân, các bệnh về liệu-liệu, vân vân... cũng là nhiều bệnh tật, cội gốc đều do trong thân thể nhiều chất acide urique mà ra cả.

Thuốc Pilules Foster trị bệnh đau lưng và đau xương rất công-hiệu. Thuốc ấy làm cho trong thân-thể mất hết chất acide urique nó gây nên các bệnh ấy. Thuốc ấy làm cho bộ máy tiêu và khớp xương được mềm mại. Thuốc ấy làm cho nổi những chỗ phòng độc và các bệnh về tiểu-tiện. Thuốc ấy trừ các bệnh nhiều khi không nói ra được ở đây, mà ai cũng là bệnh thận yếu, hoặc trong thân-thể nhiều chất acide urique quá, thì nên dùng thuốc ấy, không có gì là nguy-hiểm, mà lại có ích cho sức khỏe. Thuốc ấy làm cho trong người mình được tươi tốt, mau cho chóng. Các thứ thuốc Foster bán tại số 25, rue Sainte-Lucie, Paris.

Hàng bào-chế nào cũng có bán.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy-yếu, thân-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra rao phồi, làm cho hay ho vặt uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ !

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết

MÁU BÒ

TÔNG-YUNE-TAI VING-KY

49, Phố hàng Ngang, Hanoi

Kính mới sang và bán hạ giá

Bản-hiệu mới tiếp được hãng Pháp và bên Mỹ gởi sang các thứ kính nhốt đeo vệ-sinh và bán phết hạ giá xin kể vài thứ như sau này :

Kính gọng vàng 12 karats các mũi, (kiểu lớn) mỗi đôi . . . . . 8$50

Kính gọng vàng 12 karats các mũi, (kiểu nhỏ) mỗi đôi 8. 00

Kính gọng bạo vàng các mũi, mỗi đôi . 1 50

Kính gọng đồi mồi các mũi và các mẫu, mỗi đôi . . . . . 0 . 8

Xin mời các ngài đến chiếu cố cho chúng tôi xin lấy làm cảm ơn lắm lắm.

KHÔNG NGỦ ĐƯỢC

Thực là hại cho đường thể dục và đường đức tính;

Thực là hại cho sức khỏe;

Thực là ngăn ngại ngày giờ.

Neurinase

2056

Dức ngủ đã quay rồi, không còn kéo lại được nữa.

Thuốc **NEURINASE** *làm cho ngủ ngon.*

Thuốc này rất là cần dùng cho các sứ nàng.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

Agents d'Annonces en Europe :

L. MAYENCE & Cie

9, Rue Troschel, PARIS

19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bản tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển . . . . . 0 $ 30

Tiền cước mỗi quyển . . 0 , 12

Ai ở xa xin viết thư về cho

ông Bùi-xuân-Thanh

51 — 53, Rue du Coton — Hanoi

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang mai) khuyên các ông cho dùng thuốc nhẩm tốt, tiện mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắp-cầu, là một nhà chuyên-trị bản thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước để hết một đồng một lọ.

NÊN LẠI HIỆU QUEN!

Hiệu chúng tôi làm khăn xếp đã lâu năm vẫn được nhiều quí-khách tin dùng, nên phải một ngày một gắng sức làm cho được vừa ý quí-khách.

Khăn bản-hiệu làm bằng lượt và nhiễu thâm tây ; vải lót trong khăn đã có riêng một thứ vải tốt hơn các thứ vải sơn. Vậy bản-hiệu có nhời kính cáo để quí-khách muốn dùng xin quá bộ lại xem, hoặc đo đầu cho dùng hãng cái giấy bỏ vào trong thư gửi cho bản-hiệu. Hàng xin gửi lĩnh-hóa giao-ngân.

LAN-PHƯƠNG *N° 79, Rue de la Soie, Hanoi* 2110

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

Ở một vị tinh bào không có pha chế nhiều mèo đốt hoặc 0,50 cr (nông lắm 2 đến 3 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GẮN-CỐT

● THUỐC PHÁP Trú tại: 8, Rue de Valois, PARIS ● Ở PHÁP QUỐC LẤM

Cũng có bán tại: Hotel, Bd CHASSAGNE, Place Halphong, L. BOURGOGNON, Pharm, và các hiệu bào chế khác.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

醸補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

GIÁ bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每時午晚飯前各喫沒喇禮軟喫精

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

3099

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái pháp chế thuốc này khác-cựu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi hơn thứ thuốc rượu nào là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng một thứ thuốc rất mạnh, thì dùng thuốc này chữa và khỏi liền.

Bệnh huyết suy, bệnh gan yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước mai bữa ăn chính

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

THUẬN-THÀNH

BOTTIER — CHAPELIER

HANOI — 7, Rue des Cantons, 7 — HANOI

Bản-hiệu mới in xong Catalogue 1924, nhiều kiểu đẹp, xin mời các Quí-khách chiếu-cố.

Chủ-hiệu : NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính-mời

Mới đến các mẫu mũ đội mùa rét

NĂM 1924-25

Có hơn **50** kiểu mũ mới khác nhau, thật đẹp và thật tốt, các ngài nên lại xem ngay mà chọn, vì là một dịp ít có, chớ nên để chậm mà hết mất.

CHAPEAUX DE FEUTRE { POILS LAINES VELOURS

CASQUETTES FANTAISIES POUR TOUS SPORTS

CASQUETTES CHAUFFEURS

BERETS MATELOTS ET ENFANTS.

PARAPLUIES POUR HOMMES.

HAI-CHINH

FABRIQUE DE CASQUES INSOLAIRE EN LIÈGE

74-76, Rue du Pont en-Bois, 74-76

HANOI

2042

MỨC HIỆU **JOLY** TỐT HƠN Các thứ mực khác

PACHOD Frères & Cie Lyon

2050

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lúc mua vé thì giá 20 quan, còn thì đóng làm 24 tháng mỗi tháng là mười quan. Nộp tiền lần đầu, liền được ngay cái vé, riêng mình có quyền kê-khai, hễ vé trúng số thì được cả tiền, mình chỉ chịu thiệt đồng đầu một tí, thì bỏ như không nghĩ đến. mà đã được dự các cuộc rút số, lại đóng cả cuộc xổ-số mỗi năm 4 lần, cuộc cả sinh lợi-tức.

Vé Crédit National mỗi năm làm kỳ dự cuộc rút số... là 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.

Mỗi lần rút số có :

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
6 lô.	50.000 quan

Tiền rút cả tám kỳ trong một năm cộng là 120 triệu quan

Như này rất dễ cũng để trúng lắm

Muốn dự các cuộc rút số kỳ, xin gởi 20 quan cho ông chủ-chiêm nhà :

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papere, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Việc bán sẽ suy theo như bản luật ngày 15 Mars 1906, các nhà mua sẽ được đủ điều chắc chắn.